

Δυνάμεις

Να υπολογίσετε τις δυνάμεις:

α. 4^3 β. $\left(-\frac{1}{2}\right)^2$ γ. $(-5)^2$ δ. $\left(\frac{1}{3}\right)^3$
ε. -4^2 στ. $(-2)^3$ ζ. $-(-1)^5$ η. 2003^0

Λύση

α. $4^3 = 4 \cdot 4 \cdot 4 = 64$

β. Εδώ η βάση είναι αρνητική και ο εκθέτης άρτιος.

$$\text{Άρα } \left(-\frac{1}{2}\right)^2 = +\frac{1^2}{2^2} = \frac{1}{4} \quad \left(\text{Ιδιότητα } \left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^v = \frac{\alpha^v}{\beta^v}\right)$$

γ. Ομοίως $(-5)^2 = +5^2 = +25$

δ. $\left(\frac{1}{3}\right)^3 = \frac{1^3}{3^3} = \frac{1}{27}$

ε. Εδώ το μείον (-) δεν είναι μέσα σε παρένθεση, άρα δεν είναι το πρόσημο του αριθμού οπότε $-4^2 = -16$.

στ. Εδώ η βάση είναι αρνητική και ο εκθέτης περιττός. Άρα $(-2)^3 = -8$.

ζ. $-(-1)^5 = -(-1) = +1$

η. Όποιον αριθμό και να τον υψώσουμε στην μηδενική δύναμη μας δίνει 1, $a^0 = 1$.

Άρα $2003^0 = 1$.

Να γράψετε τα παρακάτω γινόμενα με τη μορφή μιας δύναμης:

α. $5^8 \cdot 5^{10} \cdot 5^3$ β. $(-2)^2 \cdot (-2)^8 \cdot (-2)^5$

Λύση

Χρησιμοποιώντας την ιδιότητα $a^m \cdot a^v = a^{m+v}$ έχουμε:

α. $5^8 \cdot 5^{10} \cdot 5^3 = 5^{8+10+3} = 5^{21}$

$$\beta. (-2)^2 \cdot (-2)^8 \cdot (-2)^5 = (-2)^{2+8+5} = (-2)^{15}$$

Να υπολογίσετε την τιμή των παραστάσεων:

$$\alpha. (-3)^2 + (-3)^3 - 3^2 + 3^3 \quad \beta. -1^2 + (-1)^5 - 1^2 + (-1)^4$$

Λύση

Εξετάζοντας το πρόσημο της δύναμης κάθε φορά έχουμε:

$$\alpha. (-3)^2 + (-3)^3 - 3^2 + 3^3 = \cancel{9} - \cancel{27} - \cancel{9} + \cancel{27} = 0$$

$$\beta. -1^2 + (-1)^5 - 1^2 + (-1)^4 = -1 + (-1) - 1 + (+1) = -3 + (+1) = -2$$

Να βρείτε το πρόσημο σε κάθε μία περίπτωση:

$$\alpha. (-8)^5 \quad \beta. (-1)^3 \quad \gamma. (-5)^4 \quad \delta. (-12)^7$$

Λύση

α. Αρνητική βάση, περιττός εκθέτης. Άρα αρνητικό πρόσημο.

β. Αρνητική βάση, περιττός εκθέτης. Άρα αρνητικό πρόσημο.

γ. Αρνητική βάση, άρτιος εκθέτης. Άρα θετικό πρόσημο.

δ. Αρνητική βάση, περιττός εκθέτης. Άρα αρνητικό πρόσημο.

Να συμπληρώσετε κατάλληλα τα κενά με ένα από τα σύμβολα $<$, $>$ ή $=$.

$$\alpha. (-4)^8 \dots 0 \quad \beta. (-3)^7 \dots 0 \quad \gamma. (-1)^{16} \dots 1$$

Λύση

α. Έχουμε αρνητικό αριθμό υψωμένο σε άρτιο εκθέτη. Άρα το πρόσημο θα είναι θετικό. Κάθε θετικός αριθμός είναι μεγαλύτερος του μηδενός. Άρα $(-4)^8 > 0$

β. Έχουμε αρνητικό αριθμό υψωμένο σε περιττό εκθέτη. Άρα το πρόσημο θα είναι αρνητικό. Κάθε αρνητικός αριθμός είναι μικρότερος του μηδενός. Άρα $(-3)^7 < 0$.

$$\gamma. (-1)^{16} = 1.$$

Να υπολογίσετε τα παρακάτω γινόμενα:

$$\alpha. 8^5 \cdot \left(\frac{1}{8}\right)^5 \quad \beta. (-2) \cdot \left(-\frac{1}{2}\right)^4 \cdot (-1)^4 \cdot (+2)^4$$

Λύση

Χρησιμοποιώντας την ιδιότητα $(a \cdot \beta)^v = a^v \cdot \beta^v$ έχουμε:

$$\alpha. 8^5 \cdot \left(\frac{1}{8}\right)^5 = \left(8 \cdot \frac{1}{8}\right)^5 = \left(\frac{8}{8}\right)^5 = 1^5 = 1$$

$$\beta. (-2) \cdot \left(-\frac{1}{2}\right)^4 \cdot (-1)^4 \cdot (+2)^4 = \left[-2 \cdot \left(-\frac{1}{2}\right) \cdot (-1) \cdot (+2)\right]^4 = (-2)^4 = +16$$

Να υπολογίσετε τα πηλίκα: α. $\frac{10^2}{5^2}$ β. $(-20)^3 : 5^3$

Λύση

Χρησιμοποιώντας την ιδιότητα $\frac{\alpha^v}{\beta^v} = \left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^v$ έχουμε:

$$\alpha. \frac{10^2}{5^2} = \left(\frac{10}{5}\right)^2 = 2^2 = 4$$

$$\beta. (-20)^3 : 5^3 = \frac{-20^3}{5^3} = \left(\frac{-20}{5}\right)^3 = (-4)^3 = -64$$

Να υπολογίσετε την τιμή των παραστάσεων:

$$\alpha. \frac{30^4}{15^4} - \frac{100^3}{(-50)^3} + \frac{18^3}{6^3} \qquad \qquad \qquad \beta. 14^3 : (-7)^3 + 36^2 : 12^2 - 28^3 : (-14)^3$$

Λύση

Χρησιμοποιώντας της ιδιότητες των δυνάμεων και εξετάζοντας κάθε φορά το πρόσημο της δύναμης έχουμε:

$$\alpha. \frac{30^4}{15^4} - \frac{100^3}{(-50)^3} + \frac{18^3}{6^3} = \left(\frac{30}{15}\right)^4 - \left(\frac{100}{-50}\right)^3 + \left(\frac{18}{6}\right)^3 = 2^4 - (-2)^3 + 3^3 =$$

$$16 - (-8) + 27 = 16 + 8 + 27 = 51$$

$$\beta. 14^3 : (-7)^3 + 36^2 : 12^2 - 28^3 : (-14)^3 = \frac{14^3}{(-7)^3} + \frac{36^2}{12^2} - \frac{28^3}{(-14)^3} =$$

$$\left(\frac{14}{-7}\right)^3 + \left(\frac{36}{12}\right)^2 - \left(\frac{28}{-14}\right)^3 = (-2)^3 + 3^2 - (-2)^3 = \cancel{-8} + 9 \cancel{-8} = +9$$

Να υπολογίσετε τις δυνάμεις: α. $[(-1)^2]^3$ β. $[(-2)^3]^3$

Λύση

Χρησιμοποιώντας την ιδιότητα $(a^v)^μ = a^{v \cdot μ}$ έχουμε:

$$\alpha. [(-1)^2]^3 = (-1)^6 = +1 \qquad \beta. [(-2)^3]^3 = (-2)^9 = -512$$

Να υπολογίσετε την τιμή της παρακάτω παράστασης:

$$A = 3 \cdot [7 - (-2)^3] + [6 \cdot (-4)^2] : (-12)$$

Λύση

Χρησιμοποιώντας τις ιδιότητες των δυνάμεων και τους κανόνες της πρόσθεσης, της αφαίρεσης, του πολλαπλασιασμού και της διαίρεσης ρητών αριθμών έχουμε:

$$\begin{aligned} A &= 3 \cdot [7 - (-2)^3] + [6 \cdot (-4)^2] : (-12) = 3 \cdot [7 - (-8)] + (6 \cdot 16) : (-12) = \\ &= 3 \cdot (7 + 8) + 96 : (-12) = 3 \cdot 15 + 96 : (-12) = 45 + (-8) = +37 \end{aligned}$$

Να υπολογίσετε τις παρακάτω δυνάμεις:

$$\alpha. \frac{2^{18}}{2^{15}} \qquad \beta. \frac{4^{28}}{4^{26}} \qquad \gamma. \frac{6^{10}}{6^9}$$

Λύση

Χρησιμοποιώντας την ιδιότητα $\frac{a^μ}{a^ν} = a^{μ-ν}$ έχουμε:

$$\alpha. \frac{2^{18}}{2^{15}} = 2^{18-15} = 2^3 = 8 \qquad \beta. \frac{4^{28}}{4^{26}} = 4^{28-26} = 4^2 = 16$$

$$\gamma. \frac{6^{10}}{6^9} = 6^{10-9} = 6^1 = 6$$

Να υπολογίσετε την τιμή των παρακάτω παραστάσεων:

$$\alpha. (5^{20} \cdot 5^{10} \cdot 5^8) : 5^{35} \qquad \beta. 4^{16} : (4^8 \cdot 4^5 \cdot 4^2)$$

Λύση

Χρησιμοποιώντας τις ιδιότητες των δυνάμεων έχουμε:

$$\alpha. (5^{20} \cdot 5^{10} \cdot 5^8) : 5^{35} = 5^{20+10+8} : 5^{35} = 5^{38} : 5^{35} = 5^{38-35} = 5^3 = 125$$

$$\beta. 4^{16} : (4^8 \cdot 4^5 \cdot 4^2) = 4^{16} : 4^{8+5+2} = 4^{16} : 4^{15} = 4^{16-15} = 4^1 = 4$$

Να λύσετε τις παρακάτω εξισώσεις:

α. $4^3 \cdot x = 4^5$

β. $16 \cdot x = 2^5$

γ. $\left(-\frac{1}{3}\right)^2 \cdot x = 3^3$

Λύση

α. $4^3 \cdot x = 4^5$. Άρα $x = 4^5 : 4^3 = 4^{5-3} = 4^2 = 16$.

β. $16 \cdot x = 2^5$. Άρα $x = 2^5 : 16 = 2^5 : 2^4 = 2^{5-4} = 2^1 = 2$.

Εδώ γράψαμε το 16 ως δύναμη με βάση το 2.

γ. $\left(-\frac{1}{3}\right)^2 \cdot x = 3^3$. Άρα $x = 3^3 : \left(-\frac{1}{3}\right)^2 = 3^3 : \frac{1^2}{3^2} = 3^3 \cdot \frac{3^2}{1^2} = 3^3 \cdot 3^2 = 3^{3+2} = 3^5 = 243$.

Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

x	y	$(x+y)^2 - x^2 \cdot y^3$
+2	-1	
-2	+1	

Λύση

Όταν $x = +2$ και $y = -1$ έχουμε:

$$\begin{aligned}(x+y)^2 - x^2 \cdot y^3 &= [2+(-1)]^2 - (+2)^2 \cdot (-1)^3 = (2-1)^2 - (+2)^2 \cdot (-1)^3 = \\ &= (+1)^2 - (+2)^2 \cdot (-1)^3 = +1 - 4 \cdot (-1) = 1 - (-4) = 1 + 4 = +5\end{aligned}$$

Όταν $x = -2$ και $y = +1$ έχουμε:

$$\begin{aligned}(x+y)^2 - x^2 \cdot y^3 &= [-2+(+1)]^2 - (-2)^2 \cdot (+1)^3 = (-2+1)^2 - (-2)^2 \cdot (+1)^3 = \\ &= (-1)^2 - (-2)^2 \cdot (+1)^3 = +1 - (+4) \cdot (+1) = 1 - 4 = -3\end{aligned}$$

Να υπολογίσετε την τιμή της παρακάτω παράστασης:

$$A = 2^{x+2} : 16 - 32 : 2^{x-2}, \quad \text{όταν } x = 4.$$

Λύση

Αντικαθιστούμε το x με 4 στην παράσταση. Άρα: $A = 2^{4+2} : 16 - 32 : 2^{4-2}$.

Γράφουμε το 16 και το 32 ως δυνάμεις με βάση το 2 και χρησιμοποιούμε τις ιδιότητες των δυνάμεων. Άρα θα έχουμε:

$$A = 2^{4+2} : 2^4 - 2^5 : 2^{4-2} = 2^6 : 2^4 - 2^5 : 2^2 = 2^{6-4} - 2^{5-2} = 2^2 - 2^3 = 4 - 8 = -4$$

Να κάνετε τις παρακάτω πράξεις:

α. $5^{10} \cdot 5^{-10}$

β. $4^{-2} \cdot 4^3$

γ. $10^0 : 10^{-1}$

Λύση

Χρησιμοποιώντας την ιδιότητα $a^{-v} = \frac{1}{a^v}$ έχουμε:

α. $5^{10} \cdot \frac{1}{5^{10}} = \frac{5^{10}}{5^{10}} = 1$

β. $4^{-2} \cdot 4^3 = \frac{1}{4^2} \cdot 4^3 = \frac{4^3}{4^2} = 4^{3-2} = 4^1 = 4$

γ. $10^0 : 10^{-1} = 10^0 : \frac{1}{10^1} = 10^0 : \frac{1}{10} = 10^0 \cdot 10 = 1 \cdot 10 = 10$

Παρατήρηση: Η άσκηση μπορεί να λυθεί επίσης, χρησιμοποιώντας την ιδιότητα:

$$a^{\mu} \cdot a^{\nu} = a^{\mu+\nu} \quad \text{ή} \quad a^{\mu} : a^{\nu} = a^{\mu-\nu}.$$

Να κάνετε τις παρακάτω πράξεις:

α. $\left(-\frac{1}{3}\right)^{-2} \cdot \left(\frac{3}{2}\right)^{-3}$

β. $\left(\frac{3}{8}\right)^{-3} : \left(\frac{1}{8}\right)^{-4}$

γ. $(3^{+2} \cdot 3^{-4})^{+2}$

δ. $(4^3 : 4^{-2})^{-1}$

Λύση

Χρησιμοποιώντας ιδιότητες των δυνάμεων έχουμε:

α. $\left(-\frac{1}{3}\right)^{-2} \cdot \left(\frac{3}{2}\right)^{-3} = \left(-\frac{3}{1}\right)^2 \cdot \left(\frac{2}{3}\right)^3 = \frac{3^2}{1} \cdot \frac{2^3}{3^3} = 3^{2-3} \cdot 2^3 = 3^{-1} \cdot 2^3 = \frac{1}{3} \cdot 8 = \frac{8}{3}$

Χρησιμοποιήσαμε την ιδιότητα : $\left(\frac{\alpha}{\beta}\right)^{-v} = \left(\frac{\beta}{\alpha}\right)^v$

β. $\left(\frac{3}{8}\right)^{-3} : \left(\frac{1}{8}\right)^{-4} = \left(\frac{8}{3}\right)^3 : \left(\frac{8}{1}\right)^4 = \frac{8^3}{3^3} : \frac{8^4}{1} = \frac{8^3}{3^3} \cdot \frac{1}{8^4} = \frac{1}{3^3} \cdot 8^{3-4} = \frac{1}{3^3} \cdot 8^{-1} = \frac{1}{27} \cdot \frac{1}{8} = \frac{1}{216}$

γ. $(3^{+2} \cdot 3^{-4})^{+2} = [3^{2+(-4)}]^{+2} = (3^{2-4})^{+2} = (3^{-2})^{+2} = 3^{(-2)(+2)} = 3^{-4} = \frac{1}{3^4} = \frac{1}{81}$

δ. $(4^3 : 4^{-2})^{-1} = \left(4^3 : \frac{1}{4^2}\right)^{-1} = (4^3 \cdot 4^2)^{-1} = (4^{3+2})^{-1} = (4^5)^{-1} = 4^{5(-1)} = 4^{-5} = \frac{1}{4^5} = \frac{1}{1024}$

Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

x	x^{-2}	$\frac{1}{x} + x^{+2} + x^3 - x^{-1}$
2		
-3		
-2		

Λύση

Όταν $x = +2$ έχουμε:

$$\bullet x^{-2} = 2^{-2} = \frac{1}{2^2} = \frac{1}{4}$$

$$\bullet \frac{1}{x} + x^{+2} + x^3 - x^{-1} = \frac{1}{2} + 2^{+2} + 2^3 - 2^{-1} = \frac{1}{2} + 4 + 9 - \frac{1}{2} = 13$$

Όταν $x = -3$ έχουμε:

$$\bullet x^{-3} = (-3)^{-2} = \frac{1}{(-3)^2} = \frac{1}{9}$$

$$\begin{aligned} \bullet \frac{1}{x} + x^{+2} + x^3 - x^{-1} &= \frac{1}{-3} + (-3)^2 + (-3)^3 - (-3)^{-1} = -\frac{1}{3} + 9 - 27 - \left(-\frac{1}{3}\right) = \\ &= \frac{1}{3} + 9 - 27 - \frac{1}{3} = -18 \end{aligned}$$

Όταν $x = -2$

$$\bullet x^{-2} = (-2)^{-2} = \frac{1}{(-2)^2} = \frac{1}{4}$$

$$\begin{aligned} \bullet \frac{1}{x} + x^{+2} + x^3 - x^{-1} &= \frac{1}{-2} + (-2)^2 + (-2)^3 - (-2)^{-1} = -\frac{1}{2} + 4 - 8 - \left(-\frac{1}{2}\right) = \\ &= -\frac{1}{2} + 4 - 8 + \frac{1}{2} = -4 \end{aligned}$$

Να βρείτε την τιμή της παράστασης: $A = 3^{x-4} + 2^{x-2} - 3^{-x+2} + 3^{x-3}$, όταν $x = 2$.

Λύση

Αντικαθιστούμε το x με 2 και έχουμε:

$$A = 3^{2-4} + 2^{2-2} - 3^{-2+2} + 3^{2-3} = 3^{-2} + 2^0 - 3^0 + 3^{-1} = \frac{1}{3^2} + \frac{1}{3^1} = \frac{1}{9} + \frac{1}{3} = \frac{1}{9} + \frac{3}{9} = \frac{4}{9}$$

Να γράψετε σε τυποποιημένη μορφή τους αριθμούς:

α. 68.000.000.000

β. 0,00000000075

Λύση

α. $68.000.000.000 = 68 \cdot 1.000.000.000 = 68 \cdot 10^9$ ή $6,8 \cdot 10^{10}$.

β. $0,00000000075 = 7,5 \cdot 10^{-10}$

Να κάνετε τις παρακάτω πράξεις:

α. $518.000.000 \cdot 0,000031$

β. $102.000.000 : 170.000$

Λύση

α. $518.000.000 = 5,18 \cdot 10^8$, $0,000031 = 3,1 \cdot 10^{-5}$.

Άρα: $518.000.000 \cdot 0,000031 = 5,18 \cdot 10^8 \cdot 3,1 \cdot 10^{-5} = 16,058 \cdot 10^{8+(-5)} = 16,058 \cdot 10^3$.

β. $102.000.000 = 1,02 \cdot 10^{-8}$, $170.000 = 1,7 \cdot 10^5$.

Άρα: $102.000.000 : 170.000 = 1,02 \cdot 10^{-8} \cdot 1,7 \cdot 10^5 = 0,6 \cdot 10^{-13}$.

Να υπολογίσετε τις παρακάτω δυνάμεις:

α. $(4 \cdot 10^8)^2$

β. $(3 \cdot 10^{-6})^3$

γ. $(2 \cdot 10^{-8})^2$

Λύση

α. $(4 \cdot 10^8)^2 = 4^2 \cdot (10^8)^2 = 16 \cdot 10^{16}$

β. $(3 \cdot 10^{-6})^3 = 3^3 \cdot (10^{-6})^3 = 27 \cdot 10^{-18}$

γ. $(2 \cdot 10^{-8})^2 = 2^2 \cdot (10^{-8})^2 = 4 \cdot 10^{-16}$

Να υπολογίσετε την τιμή της παράστασης:

$$A = 2,1 \cdot 10^8 + 4,2 \cdot 10^8 - 1,5 \cdot 10^8$$

Λύση

$$A = 2,1 \cdot 10^8 + 4,2 \cdot 10^8 - 1,5 \cdot 10^8 = (2,1 + 4,2 - 1,5) \cdot 10^8 = 4,8 \cdot 10^8$$

Να συγκρίνετε τους παρακάτω αριθμούς:

α. $6,14 \cdot 10^8$ ..... $6,04 \cdot 10^8$

β. $5,3 \cdot 10^4$ ..... $14,8 \cdot 10^4$

Λύση

α. $6,14 > 6,04$ άρα $6,14 \cdot 10^8 > 6,04 \cdot 10^8$

β. $5,3 < 14,8$ άρα $5,3 \cdot 10^4 < 14,8 \cdot 10^4$

Να βρείτε πόσες φορές είναι μεγαλύτερος ή μικρότερος ο αριθμός $6,25 \cdot 10^5$ από τον αριθμό $625 \cdot 10^8$.

Λύση

Είναι φανερό ότι: $6,25 \cdot 10^5 < 625 \cdot 10^8$.

Επίσης $6,25 \cdot 10^5 = 625 \cdot 10^3$. Άρα $625 \cdot 10^8 : 625 \cdot 10^3 = 1 \cdot 10^{8-3} = 10^5$.

Άρα ο $6,25 \cdot 10^5$ είναι 10^5 φορές μικρότερος.

Να γράψετε σε δεκαδική μορφή τους αριθμούς:

α. $\frac{1}{3}$

β. $-\frac{3}{20}$

γ. $\frac{3}{40}$

δ. $-\frac{8}{5}$

Λύση

α. $\frac{1}{3} = 0,333333 = 0,\bar{3}$ β. $-\frac{3}{20} = -0,15$ γ. $\frac{3}{40} = 0,075$ δ. $-\frac{8}{5} = -1,6$

Να γράψετε με κλασματική μορφή τον αριθμό $1,\overline{45}$.

Λύση

Θέτουμε $x = 1,\overline{45}$. Άρα $x = 1,454545\dots$

Πολλαπλασιάζουμε με το 100:

$$100 \cdot x = 100 \cdot 1,454545\dots$$

$$100x = 145,4545\dots$$

Γράφουμε το δεκαδικό ως άθροισμα:

$$100x = 145 + 0,4545\dots$$

Αφαιρούμε το x απο τα δύο μέλη:

$$100x - x = 145 + 0,4545 - x$$

Εφαρμόζουμε την επιμεριστική ιδιότητα:

$$(100 - 1)x = 145 + 0,4545 - 1,4545\dots$$

Κάνουμε τις πράξεις:

$$99x = 145 - 1$$

$$99x = 144$$

$$x = \frac{144}{99}$$